

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра мовознавчих дисциплін
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Управління освіти і науки Кам'янець-Подільської міської ради

ПРОГРАМА І ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

**«УКРАЇНСЬКА ТА ІНОЗЕМНІ МОВИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ:
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ Й ІННОВАЦІЙНІ
ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ»**

30 березня 2017 року

Кам'янець-Подільський
Організаційний комітет конференції

Голова організаційного комітету

Іван Конет проректор з наукової роботи Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, доктор фізико-математичних наук, професор

Заступники голови організаційного комітету

Віктор Лабунець декан педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, доктор педагогічних наук, професор
Наталія Гудима завідувач кафедри мовознавчих дисциплін Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, кандидат філологічних наук, доцент

Члени організаційного комітету

Олеся Мартіна доцент кафедри мовознавчих дисциплін Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, кандидат філологічних наук, доцент
Наталія Третяк доцент кафедри мовознавчих дисциплін Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, кандидат філологічних наук, доцент
Ольга Яцук доцент кафедри філологічних дисциплін початкової освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, кандидат філологічних наук
Наталія Мєлєкєсцева старший викладач кафедри мовознавчих дисциплін Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, кандидат філологічних наук
Наталія Бахмат заступник декана педагогічного факультету з наукової роботи та інформатизації навчального процесу Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти
Роман Білик доцент кафедри методики викладання фізики і дисциплін технологічної освітньої галузі Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, кандидат педагогічних наук,

Модератор конференції

Наталія Мелєкєсцева старший викладач кафедри мовознавчих дисциплін
Кам'янець-Подільського національного університету
імені Івана Огієнка, кандидат філологічних наук

Адреса організаційного комітету

Кам'янець-Подільський національний
університет імені Івана Огієнка
кафедра мовознавчих дисциплін
вул. Уральська, 1 б,
м. Кам'янець-Подільський,
Хмельницька область,
32300
тел. (03849)

СЕКЦІЙНІ ЗАСІДАННЯ

СЕКЦІЯ 1

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Віталій Мацько, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови і літератури, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

УКРАЇНСЬКА ШКОЛА В ЕМІГРАЦІЇ: ПРОБЛЕМИ РІДНОМОВНОГО НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

У статті проаналізовано проблеми навчання української мови в початкових класах еміграційного освітнього простору. Закцентовано, що в навчанні української мови перевага надається лінгвістичному аспектові, який передбачає всебічне вивчення мови як системи: звучання і значення слів, словосполучень, речень і цілого тексту, їх граматичної форми, графічне й правописне оформлення, стилістичні особливості.

Ключові слова: українська мова, читанка, мовні вправи, початкове навчання, полікультурне середовище, різновиди уроків.

Наталія Гудима, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри мовознавчих дисциплін, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ

Значна і тривала робота над фразеологізмами сприяє поглибленню інтересу учнів до вивчення мови, збагачує їхній словник, формує їх національну свідомість, підносить культуру мовлення. У статті проаналізовано підручники з української мови для 2-4 класів на предмет виявлення фразеологічних одиниць та частоти вправ на розширення фразеологічного словника молодших школярів і формування національної свідомості учнів початкових класів.

Ключові слова: підручники з української мови для початкових класів; навчальна програма; фразеологічні одиниці; характер вправ; робота над фразеологізмами; мовлення молодших школярів; національна свідомість.

Антоніна Уманець, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

МОТИВАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Охарактеризовано прийоми та комплексний характер забезпечення мовленнєвої спрямованості уроку в початкових класах. Зроблено висновки про роль використання творчих і проблемних завдань на уроках іноземної мови в початкових класах, розробки прийомів стимуляції та активізації учнів,

планування різноманітних форм навчальної діяльності та використання на уроках основного і альтернативних підручників.

Ключові слова: творчі завдання, проблемні завдання, форми навчальної діяльності, основний підручник, альтернативний підручник.

Анастасія Трофименко, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

МЕТОД ЗАНУРЕННЯ У ФОРМУВАННІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У статті розкриваються особливості методу занурення у формуванні міжкультурної компетенції молодших школярів. Охарактеризовано сутність окресленого методу, розглянуто його особливості. Закцентовано особливу увагу методу занурення в мовне середовище як способу реалізації гуманістичного підходу; сформульовано принципи методу занурення; структуровані етапи використання методу занурення в навчальне середовище. Підкреслено ефективність методу занурення для формування міжкультурної компетенції молодших школярів.

Ключові слова: міжкультурна компетенція, метод занурення, мовне середовище, навчання англійської мови

Мар'яна Гордійчук, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної та початкової освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОЇ РОБОТИ З ОРФОЕПІЇ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У статті окреслено основні тенденції опанування основними орфоепічними поняттями учнів початкової школи, запропонована методика формування у молодших школярів орфоепічних навичок українського мовлення; виявлені проблеми, що перешкоджають процесу формування в учнів орфоепічних навичок.

Ключові слова: загальні когнітивні навички, цілеспрямованість навчання, методика викладання, умови оптимізації навчання.

Галина Фоміна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри німецької мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ВВЕДЕННЯ ЛІНГВОКРАЇНОЗНАЧОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Досліджуються особливості вивчення німецької мови в початкових класах. Аналізуються елементи з історії німецької мови та лексикології німецької мови, що можуть вводитись під час навчання в 1-4 класах. Особливу увагу зацентовано на ігрових елементах у подачі лінгвокраїнознавчої інформації та використанні відповідної системи вправ і

завдань.

Ключові слова: ігрові методи навчання, початкові класи, урок німецької мови, походження слова „Deutsch”, система вправ і завдань.

Тетяна Боднарчук, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри німецької мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

РОБОТА З ПІСЕННИМ МАТЕРІАЛОМ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Проаналізовано теоретичні засади використання піснi в процесі вивчення іноземної мови, її роль у формуванні іншомовних комунікативних навичок молодших школярів, особливості використання пісенного матеріалу та принципи роботи з піснею на уроках іноземної мови в початкових класах. Наведено приклади пісень та зацентовано увагу на системі вправ для роботи з піснею з метою формування мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетентностей учнів початкової школи.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології навчання, початкові класи, урок української мови, граматичні категорії іменника, система вправ і завдань.

Оксана Городиська, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

РОЛЬОВІ ІГРИ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Досліджено характерні особливості та функції ролевих ігор на уроках іноземної мови у початкових класах. Застосування ролевих ігор у навчальному процесі закладає основи комунікативної компетенції, ефективно впливає на розвиток діалогічних навичок та пізнавальних інтересів, сприяє усвідомленому засвоєнню іноземної мови. Мета гри – формування та розвиток мовленнєвих навичок та вмінь учнів. Визначено такі функції рольової гри: мотиваційно-спонукальну, навчаючу, виховну, орієнтуючу, компенсаторну.

Ключові слова: рольова гра, функція, навчальний процес, початкові класи, урок іноземної мови.

Зоя Торчинська, старший викладач кафедри мовознавчих дисциплін, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ФОРМУВАННЯ ЛІНГВІСТИЧНОГО ПОНЯТТЯ ПРО СЛОВО У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У початковому курсі української мови мають органічно взаємодіяти дві складові частини – мовленнєвий розвиток учнів та їхня мовна освіта. Слово є складним лінгвістичним поняттям, формування якого знаходиться у прямій залежності від розуміння учнями зв'язку, що існує між лексичною та граматичною реаліями, і вимагає комплексного підходу, який передбачає

взаємодію в дитячому мовленні одиниць різних мовних рівнів, складовою частиною яких є слово. У значенні слова взагалі відображається вся складність мови як суспільного явища і слова як одиниці мови, у якій взаємодіють мовні елементи різних рівнів.

Ключові слова: мовленнєвий розвиток, лексика, граматики, мовні рівні, комплексний підхід.

Надія Мазуренок, старший викладач кафедри іноземних мов, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ПІДХІД У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Проаналізовано організаційні і методичні підходи щодо використання диференційованого підходу на уроках англійської мови в початкових класах. Увагу акцентовано на врахуванні індивідуальних особливостей і навчальних можливостей учнів початкових класів.

Ключові слова: диференційований підхід, початкові класи, урок англійської мови, різнорівневі завдання.

Марина Мелекесцева, вчитель початкових класів, Кам'янець-Подільський НВК №8

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Досліджено проблему мотивації навчання молодших школярів, зокрема в процесі вивчення української мови, та запропоновано шляхи підвищення мотивації навчальної діяльності учнів початкових класів на уроках української мови. Розроблено каліграфічні хвилинки, вправи та завдання, які сприятимуть підвищенню мотивації вивчення української мови, рівня грамотності учнів, розвитку логічного мислення та мовленнєвої активності.

Ключові слова: мотивація, навчання, урок української мови, учні початкових класів, початкова школа.

Олена Дмитришена, вчитель англійської мови, Хмельницький навчально-виховний комплекс № 6

СКОРОМОВКИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ВИМОВИ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Досліджено скоромовки як засіб навчання вимови та розвитку навичок швидкого мовлення учнів початкових класів на уроках англійської мови; обґрунтовано ефективність і доцільність застосування скоромовок у процесі навчання іншомовної фонетики молодших школярів; подано вправи та схарактеризовано етапи роботи над скоромовками.

Ключові слова: скоромовка, вимова, корекція вимови, урок англійської мови, початкова школа.

Світлана Кузик, вчитель-методист, ЗОШ № 16, м. Кам'янець-Подільський
СИСТЕМА ВПРАВ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ОРФОГРАФІЧНИХ ТА
ОРФОЕПІЧНИХ НАВИЧОК МОЛОШИХ ШКОЛЯРІВ

У статті розглядаються практичні аспекти використання вправ на уроках української мови як засобу формування орфографічних та орфоепічних навичок молодших школярів на початковому етапі навчання; описано важливість розвитку мовної компетентності у дітей молодшого шкільного віку.

Ключові слова: мовленнєві вміння, мовленнєві навички, мовленнєва діяльність, система вправ, орфографічні та орфоепічні навички, письмо, читання, говоріння.

Ольга Данилко, вчитель-методист, ЗОШ № 16, м. Кам'янець-Подільський
ВИДИ КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ МОЛОДИХ
ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У статті описано види контролю навчальних досягнень учнів початкових класів у процесі вивчення іменних частин мови; розглянуто можливості їх практичного застосування; обґрунтовано важливість використання інтерактивних методів навчання в початковій школі

Ключові слова: навчальні досягнення, іменні частини мови, самостійна робота, мовленнєва діяльність, творчо-розвивальні завдання, інтерактивні методи.

Оксана Полякова, вчитель вищої категорії, Писарівська ЗОШ I-III ступенів, Волочиський район, Хмельницька область

РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДИХ
ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ФРАЗЕООГІЇ

У статті розглянуто фразеологічні одиниці як засіб розвитку пізнавальної активності та підвищення інтересу до вивчення української мови молодших школярів. Окреслено систему вправ і завдань, спрямованих на формування в учнів початкових класів лексичних умінь і навичок

Ключові слова: пізнавальна активність, фразеологічні одиниці, лексичні вміння та навички, урок української мови, учні початкових класів.

Людмила Попович, вихователь, Кам'янець-Подільська СЗОШ I-III ступенів №5.

Світлана Татаурова, вчитель, Кам'янець-Подільська СЗОШ I-III ступенів №5.

МОВНІ ІГРИ ТА ІГРОВІ СИТУАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ТЕМИ
«ЗАЙМЕННИК» У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Стаття присвячена проблемі викладання української мови в початкових класах, зокрема використанню мовних ігор і цікавих завдань на уроках української мови в процесі вивчення теми «Займенник» у початкових класах.

Ключові слова: граматичні категорії, займенник, мовні ігри, граматичні загадки, ігрові методи.

Олеся Бец, студентка педагогічного факультету, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ГРАМАТИЧНИХ КАТЕГОРІЙ ПРИКМЕТНИКА

Стаття присвячена проблемі розвитку мовлення молодших школярів під час вивчення теми «Прикметник». Змодельовано систему вправ і завдань, спрямованих на формування граматичних умінь і навичок учнів на уроках української мови в початкових класах.

Ключові слова: прикметник, мовлення, граматичні категорії, види мовлення, мовленнєвий розвиток.

Вікторія Костишин, магістрант педагогічного факультету, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У статті розкрито методику формування культури мовлення молодших школярів на уроках української мови, змодельовано систему вправ і завдань для формування комунікативних навичок та умінь учнів початкових класів.

Ключові слова: культура мовлення, навичка, мовленнєва ситуація, мовленнєвий етикет.

Тетяна Федорчук, магістрант педагогічного факультету, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ЕТИМОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ СЛОВА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНТЕРЕСУ В МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ДО ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У статті розкрито значення етимологічного аналізу слова на уроках української мови, а також описано вправи, які сприяють цікавому поясненню походження слів.

Ключові слова: етимологічний аналіз, походження слова, формування інтересу, учень, початкова школа, уроки української мови.

Лілія Гуменюк, студентка педагогічного факультету, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВИХ УМІНЬ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У статті описано методику формування мовленнєвих умінь учнів початкових класів на уроках української мови, розглянуто можливості їх практичного застосування.

Ключові слова: мовленнєві вміння, мовленнєва компетентність, української мови, мовленнєва вправа, комунікативні вміння.

Наталія Козлова, студентка педагогічного факультету, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ТЕМИ «ТЕКСТ»

У статті описано методику формування навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів у процесі вивчення теми «Текст», розглянуто систему вправ і завдань для ефективного формування і вдосконалення в учнів умінь текстосприймання і текстотворення.

Ключові слова: навчання, навчально-пізнавальна діяльність, творчі здібності, текст, зв'язність тексту.

Вікторія Костишин, магістрант педагогічного факультету, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У статті описано методику формування культури мовлення молодших школярів на уроках української мови, дібрано систему вправ для розвитку комунікативної компетенції учнів та опанування ними мовної культури.

Ключові слова: культура мовлення, мовленнєві навички, мовленнєва ситуація, мовленнєвий етикет.

СЕКЦІЯ 2

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ

Тамара Полонська, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України

СУТНІСТЬ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У статті розкрито сутність компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі. Розглянуто різні підходи до трактування понять «компетенція» і «компетентність» у науковій літературі та нормативних документах у галузі іншомовної освіти. Охарактеризовано цілі та завдання компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов молодших школярів. Виокремлено основні підходи до побудови компетентісно орієнтованого змісту навчання іноземних мов у початковій школі. Значну увагу приділено характеристиці дидактичних і методичних принципів навчання іноземних мов на першому ступені загальної середньої освіти.

Ключові слова: компетентісно орієнтоване навчання, компетенція, компетентність, іншомовна комунікативна компетентність, принципи навчання іноземних мов, початкова школа.

Олеся Мартіна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри мовознавчих дисциплін, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПЕРІОД НАВЧАННЯ ГРАМОТИ

У статті описано методи, прийоми і засоби формування вмінь і навичок усного мовлення з урахуванням вимог до навчально-мовленнєвої діяльності; визначено види вправ, описано та теоретично обґрунтовано методику їх застосування. Правильно організована робота, спрямована на розвиток зв'язного мовлення першокласників, сприятиме розвитку самостійності і творчої активності школярів, збагатить мовлення учнів початкових класів різноманітними формами і способами висловлення думки.

Ключові слова: мовлення, мовленнєва особистість, мовленнєва діяльність, розвиток зв'язного мовлення, діалогічне мовлення, граматично правильне мовлення, граматичні форми, текст

Наталія Третяк, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри мовознавчих дисциплін, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ЛЕКСИКИ

У статті описано шляхи розвитку зв'язного мовлення молодших школярів у процесі вивчення лексики; розглянуто поняття комунікативної компетентності; визначено напрями роботи з розвитку мовлення, які становлять основу для формування в молодших школярів мовленнєвої компетентності; описано шляхи формування лексичних уявлень і понять.

Ключові слова: мова, мовлення, комунікативна компетентність, вправи, лексика, морфологія, фразеологізми, синоніми, антоніми.

Наталія Каньоса, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Виокремлено загальнопедагогічні та дидактичні умови, урахування яких у навчальному процесі може розкрити додаткові можливості підвищення рівня розвитку творчих здібностей у дітей молодшого шкільного віку. Запропоновано модель розвитку творчих здібностей молодших школярів у процесі мовленнєвої діяльності.

Ключові слова: загальнопедагогічні та дидактичні умови, творчі здібності, творча особистість, педагогічне стимулювання, психолого-педагогічні технології, візуалізація, вербалізація.

Валентина Казимір, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач

кафедри німецької мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ЗНАЧЕННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО КОМПОНЕНТУ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Проаналізовано систему вправ для формування в учнів німецькомовної соціокультурної компетенції. Визначено роль автентичних пісень у навчанні німецької мови, які сприяють всебічному розвитку учнів та несуть культурологічну інформацію. Використання у навчальному процесі лінгвокраїнознавчої інформації сприяє пізнавальній активності учнів, розширенню їх комунікативних можливостей та створюють позитивну мотивацію на уроці.

Ключові слова: соціокультурний компонент, соціокомунікація, соціокультурна компетенція, автентична пісня, система вправ.

Тетяна Калинюк, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри німецької мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ВИКОРИСТАННЯ ПІСЕННОГО МАТЕРІАЛУ ЯК ЗАСОБУ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ ТА МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Проаналізовано чинники позитивного впливу використання пісенного матеріалу на уроках німецької мови як засобу формування мовної та мовленнєвої компетентностей. Розглянуто специфіку роботи з іншомовним пісенним матеріалом з метою міцнішого засвоєння і розширення лексичного запасу, активізації граматичних конструкцій, удосконалення фонетичних навичок, стимулювання монологічного та діалогічного висловлювань.

Ключові слова: компетентність, мовна компетентність, мовленнєва компетентність, німецька мова, пісня.

Юля Крецька, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри німецької мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ГРА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ПРИЙОМ ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Проаналізовано мету та показники формування граматичної компетенції на уроках німецької мови в початкових класах, висвітлено основні підходи до визначення граматичного мінімуму на початковому етапі навчання. Охарактеризовано головні типи та види вправ для формування німецькомовної граматичної компетенції в учнів початкової загальноосвітньої школи. Запропоновано ігрові завдання, які можна використати на різних етапах формування граматичної компетенції, наведено приклади таких завдань.

Ключові слова: формування граматичної компетенції, початкові класи, урок німецької мови, граматичний мінімум, етапи формування граматичної компетенції, гра.

Марина Микуляк, викладач кафедри німецької мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ВИКОРИСТАННЯ ІМІТАЦІЙНИХ ІГОР У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ ФОНЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Проаналізовано методичні особливості формування фонетичної компетентності учнів молодшого шкільного віку та визначено психологічні умови успішної фонетичної іншомовної підготовки на цьому етапі. Обґрунтовано можливості використання імітаційних ігор у процесі навчання фонетичного матеріалу на уроках німецької мови.

Ключові слова: фонетична компетентність, система вправ, прийом, гра, імітаційна гра, початкова школа.

Світлана Никитюк, викладач кафедри англійської мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ІГРОВІ МЕТОДИ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

У статті доведено, що використання лінгвістичних ігор, ігрових прийомів і завдань допоможуть учителеві української мови покращити ефективність уроку та якнайкраще сприяти комплексному розвитку дитячої особистості. Використана на уроці гра у гармонійному поєднанні з іншими методичними формами сприяє глибшому засвоєнню знань, індивідуалізації навчання, визначенню й виявленню особистих інтересів учнів, рівня сформованості у них необхідних умінь і навичок.

Ключові слова: інтелектуальні ігри, ігрові прийоми, ігровий метод, завдання, ефективність уроку, дитяча особистість.

Тетяна Рибак, аспірант кафедри педагогіки, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

ДИДАКТИЧНІ КОМПОНЕНТИ В ПІДРУЧНИКАХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ОСВІТНИХ УСТАНОВ ЗАХІДНОЇ ДІАСПОРИ

У статті розглядаються об'єктивні і суб'єктивні тенденції розвитку початкової школи західної української діаспори. Доведено, що вчителі використовують на уроках української мови ігрові елементи, вдаються до уроку розвитку мовленнєво-творчих здібностей (бесіда, складання плану, творча робота, самоперевірка, удосконалення зв'язних висловлювань, написання інформації до дитячого журналу), урок заочна екскурсія в Україну (учні, з допомогою батьків і вчителів, використовують фотографії, слайди, відеоматеріали, географічні малюнки, перебуваючи в ролі екскурсовода), складають усні чи письмові розповіді, описи (за матеріалами з читанки).

Ключові слова: полікультурне середовище, українська мова, освітній простір, педагогіка, шкільництво.

Оксана Никитюк, учитель англійської мови, Клубівська ЗОШ І-ІІІ ступенів, Ізяславський район, Хмельницька область

АУДІАТИВНІ ВПРАВИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Досліджено проблему розвитку комунікативних здібностей учнів на уроках англійської мови в початкових класах, обґрунтовано її актуальність у межах сучасної концепції національної освіти. Висвітлено особливості використання системи аудіативних вправ у процесі вивчення англійської мови з метою розвитку комунікативних здібностей молодших школярів.

Ключові слова: навчання аудіювання, аудіативні вправи, комунікативні здібності, урок англійської мови, початкова школа.

Наталія Бідулько, вчитель англійської мови, Жердянська ЗОШ І-ІІІ ступенів, Чемеровецький район, Хмельницька область

ДІАЛОГІЧНЕ МОВЛЕННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Досліджено проблему формування комунікативної компетентності учнів початкових класів у процесі навчання діалогічного мовлення на уроках англійської мови. Проаналізовано вимоги чинної програми з іноземної мови для початкової школи, подано систему комунікативних вправ для розвитку вмінь і навичок діалогічного мовлення й описано методику роботи з ними.

Ключові слова: діалогічне мовлення, мовленнєві вправи, комунікативна компетентність, урок англійської мови, початкова школа.

Тетяна Федорчук, магістрант педагогічного факультету, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ВИКОРИСТАННЯ ПІСЕННОГО МАТЕРІАЛУ В НАВЧАННІ ГРАМАТИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Визначено роль використання пісень у навчанні граматики на уроках англійської мови в початкових класах, описано етапи роботи з граматичним матеріалом і подано приклади застосування пісень у процесі формування іншомовної граматичної компетенції молодших школярів.

Ключові слова: пісня, навчання граматики, граматичний матеріал, урок англійської мови, учні початкових класів, початкова школа.

Світлана Равлюк, студентка педагогічного факультету (заочна форма навчання), Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Схарактеризовано інтерактивні технології навчання як засіб розвитку комунікативних умінь учнів початкових класів на уроках української мови, розроблено систему інтерактивних вправ і завдань, спрямованих на розвиток зв'язного мовлення учнів 1-4 класів при вивченні української мови відповідно до основних етапів уроку розвитку зв'язного мовлення.

Ключові слова: інтерактивні технології, розвиток зв'язного мовлення, молодші школярі, урок української мови, початкові класи.

Людмила Бурсаковська, студентка педагогічного факультету, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

РОЗВИТОК ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У статті описано методику розвитку діалогічного мовлення на уроках української мови в учнів початкових класів. Подано систему вправ і завдань, спрямованих на формування діалогічних умінь молодших школярів.

Ключові слова: діалог, мовлення, діалогічне мовлення, діалогічна єдність.

Юлія Ковальчук, магістрант педагогічного факультету, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ТЕМИ «ДІЄСЛОВО» У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У статті описується методика формування комунікаційної компетентності учнів початкових класів у процесі вивчення теми «Дієслово» засобами дидактичних ігор. Подано навчальні ігри та ігрові прийоми, спрямовані на формування граматичних і комунікативних умінь молодших школярів.

Ключові слова: комунікативна компетентність, комунікативні уміння і навички, комунікативна спрямованість, дієслово.

Олександра Сімаковська, студентка педагогічного факультету, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ СКЛАДАТИ ТВОРИ-МІРКУВАННЯ

У статті розкрито значення мовленнєвої творчості у складанні творів-міркувань, окреслено види мовленнєвої діяльності, подано систему вправ та можливості їх практичного застосування.

Ключові слова: комунікація, комунікативні уміння, мовленнєва діяльність, зв'язне мовлення, текст, твір-міркування.

СЕКЦІЯ 3 ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ Й РОЗВИТКУ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Ольга Яцук, кандидат філологічних наук, доцент кафедри філологічних дисциплін початкової освіти, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Тетяна Кравчук, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРАВОПИСНОЇ ГРАМОТНОСТІ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті розглянуто психологічний та лінгводидактичний аспекти засвоєння правописних тем; проаналізовано структуру інтерактивного уроку, спрямованого на формування правописної компетентності учнів молодшого шкільного віку засобами інтерактивних технологій.

Ключові слова: правописна компетентність, орфографічна грамотність, пунктуаційна грамотність, інтерактивні технології, інтерактивний урок.

Ольга Гнатенко, кандидат фізико-математичних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної та початкової освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ КОМП'ЮТЕРНИХ ІГОР ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ УЧНЯМИ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ МАТЕМАТИЧНОГО ТА АНГЛОМОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Розглянуто проблему ознайомлення учнів початкових класів із іншомовним матеріалом у процесі використання англомовних комп'ютерних математичних ігор. Визначено особливості акцентування уваги на англомовній математичній термінології під час виконання завдань гри.

Ключові слова: ігрова діяльність, математична комп'ютерна гра, термін, математика, початкова школа.

Ростислав Моцик, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри інформатики, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Проаналізовано доцільність застосування інноваційних мультимедійних технологій у процесі викладання іноземної мови в початковій школі. Розглянуто психологічні, педагогічні і методичні особливості використання мультимедійних засобів навчання в початкових класах. Теоретично обґрунтовано значимість впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітню систему України та формування єдиного інформаційно-освітнього простору; доведено, що застосування інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі з англійської мови в початковій школі є ефективним засобом підвищення якості навчання молодших школярів, оскільки вони дозволяють зробити урок більш цікавим і

динамічним.

Ключові слова: мультимедіа, початкові класи, урок англійської мови, комп'ютер, програмні засоби.

Катерина Рудніцька, кандидат педагогічних наук, Хмельницький національний університет

ВПЛИВ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

У статті досліджено класифікацію інноваційних педагогічних технологій, визначено найбільш ефективні технології навчання в процесі вивчення іноземної мови у вищих навчальних закладах. З'ясовано, що для формування позитивної мотивації до вивчення мови доцільно використовувати педагогічні технології, спрямовані на інноваційне навчання, а саме: інтерактивні технології (кооперативного, колективно-групового навчання, ситуативного моделювання), технології проектного навчання (текстові, кореспондентські проекти, проекти-зустрічі) й інформаційно-комунікаційні (мультимедійна презентація, Інтернет-технології).

Ключові слова: інноваційні педагогічні технології, позитивна мотивація, студенти, іноземна мова, вищий навчальний заклад.

Ольга Добринчук, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри німецької мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОЦІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

У статті розглядаються особливості використання інноваційних технологій навчання на уроці німецької мови на початковому етапі її вивчення (перший рік навчання). Розкривається специфіка використання засобів, форм і методів інноваційного навчання. Обґрунтовано доцільність впровадження інновацій у викладання німецької мови. Особлива увага зосереджена на використанні методу «бесіда-інтерв'ю» по Skype. Запропоновано комплекс вправ і завдань на закріплення та активацію лексичних одиниць та сталих фраз.

Ключові слова: інноваційні технології навчання, початковий етап вивчення мови, урок німецької мови, лексичні одиниці, сталі фрази, комплекс вправ і завдань.

Тетяна Олинець, кандидат педагогічних наук, асистент кафедри мовознавчих дисциплін, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ІНТЕРАКТИВНІ ВПРАВИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У статті представлено інтерактивну вправу як важливу складову структури сучасного уроку, встановлено її вплив на комунікативну,

пізнавальну і творчу діяльність школярів. Наведено приклади використання інтерактивних вправ на уроках англійської мови в початковій школі.

Ключові слова: інтерактивна вправа, інтерактивна технологія, урок, комунікація, навчальна діяльність, методика, тематичний матеріал.

Інна Яремчук, кандидат філологічних наук, викладач кафедри німецької мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Розглянуто та проаналізовано інноваційні методи та технології навчання на уроках німецької мови в початкових класах. Увагу зацентровано на потенціалі інноваційних методів та технологій навчання щодо розвитку інтелектуально-пізнавальних та творчих здібностей учнів; обґрунтовано доцільність впровадження інновацій за допомогою систем вправ та завдань при вивченні німецької мови.

Ключові слова: інноваційні методи та технології навчання, початкові класи, урок німецької мови, система вправ і завдань, інтерактивне навчання, гра.

Марина Шишкіна, вчитель вищої категорії, старший вчитель, Кам'янець-Подільська середня загальноосвітня школа I ступеня №14 з поглибленим вивченням англійської мови

ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ІКТ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Проаналізовано організаційні і методичні підходи щодо використання ігрових та інформаційно-комунікаційних технологій на уроках англійської мови в початкових класах. Увагу акцентовано на системі ігор та ігрових завдань, спрямованих на формування в учнів 1-4 класів граматичних умінь і навичок у процесі вивчення англійської мови.

Ключові слова: ігрові технології, інформаційно-комунікаційні технології, початкові класи, урок англійської мови, система ігор та ігрових завдань.

Ірина Борейко, вчитель-методист, НВК № 9 імені А.М. Трояна, м. Кам'янець-Подільський

ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У статті схарактеризовано розвиток зв'язного мовлення молодших школярів на уроках української мови засобами сучасних педагогічних технологій та обґрунтовано методику роботи над формуванням комунікативних навичок під час вивчення теми „Речення” у 2 класі.

Ключові слова: сучасні педагогічні технології, орфографія, пунктуація, пунктуаційні навички, синтаксис, формування, початкова школа.

Світлана Мельник, вчитель початкових класів, НВК № 9 імені А.М. Трояна, м. Кам'янець-Подільський

ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНИХ УМІНЬ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

У статті схарактеризовано процес формування лексичних навичок та умінь мовлення молодших школярів на уроках української мови засобами сучасних педагогічних технологій та змодельовано систему вправ і завдань, спрямованих на формування лексичних умінь у процесі вивчення фразеологічних одиниць.

Ключові слова: сучасні педагогічні технології, лексика, лексичні вміння та навички, формування, початкова школа.

Дана Бойко, студентка педагогічного факультету (заочна форма навчання), Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ГРАМАТИЧНИХ КАТЕГОРІЙ ДІЄСЛОВА

У статті висвітлено значення інтерактивних технологій на уроках української мови в початкових класах; окреслено дидактичні можливості інтерактивних технологій; розроблено систему інтерактивних вправ і завдань на уроках української мови для вивчення граматичних категорій дієслова.

Ключові слова: інтерактивні технології, урок української мови, система вправ і завдань, дієслово, граматичні категорії, початкові класи.

Оксана Німчук, студентка педагогічного факультету, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВИХ НАВИЧОК МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ ЗАСВОЄННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ

Стаття присвячена проблемі розвитку мовленнєвих навичок молодших школярів у процесі засвоєння фразеологізмів. Вивчення фразеології української мови в школі – невід'ємна частина роботи над розвитком мовлення учнів, над формуванням та удосконаленням їх мовленнєвих навичок.

Ключові слова: фразеологізми, мовленнєві навички, молодші школярі, система вправ і завдань.

Інна Стоян, студентка педагогічного факультету, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ КАЗКИ

У статті проаналізовано особливості та специфіку технології розвитку критичного мислення молодших. Запропоновано систему вправ і завдань для формування творчих здібностей молодших школярів засобами критичного мислення, що слугує передумовою успішного розвитку особистості.

Ключові слова: критичне мислення, творчі здібності, розвиток особистості, урок української мови, початкові класи.

Марина Кондратюк, студентка педагогічного факультету, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ЧАСТИН МОВИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

У статті висвітлено питання значення інтерактивних технологій на уроках української мови в початкових класах; окреслено дидактичні можливості інтерактивних технологій; розроблено систему інтерактивних вправ і завдань на уроках української мови для вивчення частин мови.

Ключові слова: інтерактивні технології, урок української мови, система вправ і завдань, граматичні категорії, частини мови, початкові класи.

Іванна Кульчицька, студентка педагогічного факультету, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ПУНКТУАЦІЙНИХ НАВИЧОК МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ ЗАСВОЄННЯ СИНТАКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ

У статті висвітлено питання про методичний аспект формування пунктуаційних навичок учнів 2 класу в процесі засвоєння синтаксичних знань та обґрунтовано методику роботи над формуванням пунктуаційних навичок під час вивчення теми „Речення” у 2 класі.

Ключові слова: орфографія, пунктуація, пунктуаційні навички, синтаксис, формування, початкова школа.

Світлана Виноград, студентка педагогічного факультету (заочна форма навчання), Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ТЕХНОЛОГІЇ КОЛЕКТИВНО-ГРУПОВОГО НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Досліджено інтерактивні технології колективно-групового навчання як засіб формування комунікативної культури учнів початкових класів на уроках української мови, розроблено систему інтерактивних вправ і завдань, спрямованих на розвиток комунікативної культури учнів 1-4 класів у процесі вивчення української мови.

Ключові слова: інтерактивні технології, формування комунікативної культури, молодші школярі, урок української мови, початкові класи.

Тетяна Семенюк, студентка педагогічного факультету (заочна форма навчання), Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ТЕХНОЛОГІЇ ЗБАГАЧЕННЯ СЛОВНИКОГО ЗАПАСУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ТЕМИ “ПРИКМЕТНИК”

Досліджено проблему формування лексичної компетенції учнів початкових класів на уроках української мови. Описано педагогічні технології збагачення словникового запасу молодших школярів у процесі засвоєння граматичних категорій прикметника, змодельовано вправи та завдання на вивчення теми “Прикметник” для 1-4 класів.

Ключові слова: педагогічні технології, лексична компетенція, збагачення словникового запасу, прикметник, урок української мови, початкові класи.

Людмила Курило, студентка педагогічного факультету (заочна форма навчання), Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ТЕКСТОТВОРЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 3-4 КЛАСІВ

Досліджено проблему формування текстотворчої компетентності молодших школярів на уроках української мови, описано сучасні педагогічні технології розвитку текстотворчих умінь і навичок, розроблено вправи та завдання для навчання учнів 3-4 класів аналізувати й конструювати тексти різних типів і стилів.

Ключові слова: педагогічні технології, формування текстотворчої компетентності, текстотворчі вміння і навички, молодші школярі, урок української мови.

СЕКЦІЯ 4

ФОРМУВАННЯ ТА ПРОПЕДЕВТИКА ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Світлана Паламар, кандидат педагогічних наук, доцент, Київський університет імені Бориса Грінченка

ФОРМУВАННЯ ЛІТЕРАТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО- КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті розглянуто проблему змісту і методів формування літературної компетентності учнів середніх класів засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Ефективне навчання можливе лише за умови створення такої організації діяльності, за якої враховувалася б специфіка викладання предмета.

Ключові слова: компетентність, компетенції, читацька компетентність, літературна компетентність, художній текст, інформаційно-комунікаційні технології.

Галина Ткачук, кандидат педагогічних наук, доцент

ХУДОЖНІЙ АНАЛІЗ ТЕКСТУ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ

САМОСТІЙНОСТІ

Діючі Державні стандарти з розділу «Літературного читання» націлюють засвоювати літературу як вид мистецтва слова. Предмет «Літературне читання» багатофункціональний. Поглиблений аналіз художнього тексту сприяє формуванню читацької компетентності, яка є базовою складовою комунікативно-мовленнєвого розвитку молодшого школяра та засобом виховання кваліфікованого читача.

Ключові слова: художній текст, компетентність, компетенції, читацька компетентність, комунікативна компетентність, читацька самостійність, книгознавча пропедевтика.

Олег Рарицький, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри історії української літератури та компаративістики, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

МЕМУАРНИЙ ТЕКСТ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ШКОЛЯРА ПОЧАТКОВОЇ ЛАНКИ

Зважаючи на психолого-педагогічні особливості учнів початкової школи, проаналізовано можливості використання мемуарних творів українських дитячих письменників упродовж вивчення шкільного курсу «Читання». З'ясовується вплив мемуарного наративу на засвоєння літературного твору, запропонованого для текстуального вивчення. Увага акцентується на ролі мемуарного тексту у формуванні національно свідомої особистості молодшого школяра.

Ключові слова: художньо-документальна проза, мемуари, спогади, початкова школа, читання, твір, текст, система уроків.

Людмила Починок, кандидат філологічних наук, доцент, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

СПЕЦИФІКА МОРАЛЬНО-ЕТИЧНОГО ПРОСТОРУ НАРОДНОЇ ТА ЛІТЕРАТУРНОЇ КАЗКИ

У статті звернено увагу на смислові пласти традиційної фольклорної казки у найрізноманітніших її типологічних варіаціях – казки про тварин, чарівні (героїчно-фантастичні) та соціально-побутові казки. Зокрема, акцентовано на злитті елементів язичницького та християнського світоглядів у змістовій площині казкового тексту; осмислено специфіку морально-етичного простору літературної казки, що закодована у світоглядному полі автора.

Ключові слова: фольклорна казка, літературна казка, автор, світогляд, пантеїзм, християнська мораль, дидактизм.

Оксана Вашак, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти, Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МАЛИХ ФОЛЬКЛОРНИХ ЖАНРІВ У ВИХОВАННІ ДІТЕЙ

Розкрито проблему використання українського фольклору в процесі національного виховання дітей, визначено особливості використання малих фольклорних жанрів у вихованні дітей. Особливу увагу приділено значенню формування особистості дитини на кращих зразках і традиціях українського народу.

Ключові слова: малі фольклорні жанри, народна творчість, національне виховання.

Валентина Мельничук, учитель-методист, учитель вищої категорії, Кам'янець-Подільська середня загальноосвітня школа I ступеня №14 з поглибленим вивченням англійської мови

РОЛЬ СІМ'Ї У ФОРМУВАННІ ЧИТАЦЬКОЇ САМОСТІЙНОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА

Проаналізовано шляхи залучення сім'ї до формування читацької самостійності молодших школярів. Увагу зацентровано на характеристиці форм спільної діяльності молодших школярів і батьків. Запропоновано батьківський лекторій, який доцільно використовувати з метою формування читацької самостійності молодших школярів.

Ключові слова: читацька самостійність, форми роботи з батьками, початкові класи, урок читання, батьківський лекторій.

Ірина Аркуша, аспірант кафедри української мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

МОВНІ ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ДИТЯЧИХ ПРОЗОВИХ ТВОРІВ ДЛЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Проаналізовані мовні особливості українських дитячих прозових творів для учнів початкових класів. Визначено, що письменники мають передавати у своїх текстах прикметні ознаки мовлення дітей для максимально точного відтворення образів героїв, наближення до дійсності. Завдання письменника – зацікавити дитину динамічним сюжетом, мандрівкою, пригодою тощо. Специфічна ознака мови творів для дітей цієї вікової групи – використання діалогів. Більшого вияву набуває дидактична функція художнього дискурсу. Суттєву роль відіграє гумор: негативні персонажі зображено в комічних незручних ситуаціях тощо.

Ключові слова: мовні особливості творів, українські дитячі прозові твори, художній дискурс, діалог, дидактична функція дискурсу.

Любов Пухальська, вчитель початкових класів, Кам'янець-Подільська СЗОШ I-III ст. №5

ВИВЧЕННЯ ВІРШОВАНИХ ТВОРІВ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДІВ ЕЙДЕТИКИ НА УРОКАХ ЧИТАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У статті здійснено аналіз поняття «ейдетика», висвітлено роль та значення ейдетичних методів розвитку пам'яті молодших школярів у процесі вивчення віршів на уроках читання в початковій школі, виокремлено

найбільш ефективні методи ейдетики та наведено приклади їх використання учнями початкової школи в процесі вивчення віршованих творів.

Ключові слова: ейдетика, методи ейдетики, розвиток пам'яті, віршовані твори, учні початкової школи.

Олена Бень, вихователь, ДНЗ № 38, м. Хмельницький

ОЗНАЙОМЛЕННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ МІФОЛОГІЧНИМИ ОБРАЗАМИ УКРАЇНСЬКИХ ЧАРІВНИХ КАЗОК

Діти старшого дошкільного віку вивчають чарівні казки, які є давніми за своїм походженням. У них збережені пласти духовної культури українства, яскраво виражені мотиви боротьби Добра і Зла, присутні міфічні образи Дерева Життя, Правди, Кривди, Баби Яги, Змія, Котигорошка, символ зародження нашого народу – Яйце-райце. Вивчення таких казок потребує від вихователя ретельного добору додаткового матеріалу, продумування бесіди про міфічні персонажі, їх вчинки, поведінку, моральні якості.

Ключові слова: чарівна казка, міфічні образи, символіка, моральні якості.

Надія Прокop'юк, студентка педагогічного факультету (заочна форма навчання), Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКИХ ІНТЕРЕСІВ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

У статті розглянуто проблему змісту і методів формування читацьких інтересів учнів початкових класів засобами сучасних педагогічних технологій; змодельовано систему вправ і завдань, спрямованих на формування комунікативних умінь молодших школярів.

Ключові слова: компетентність, компетенції, читацька компетентність, літературна компетентність, система вправ і завдань, сучасні педагогічні технології.

СЕКЦІЯ 5

НЕПЕРЕРВНА МОВНА ОСВІТА В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

Оксана Галайбіда, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА РОЗВИТОК НАВИЧОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ

Здійснено аналіз сутності критичного мислення в педагогічному аспекті, визначено основні компоненти критичного і креативного мислення, розглянуто технології розвитку критичного мислення на заняттях іноземної мови. Проаналізовано систему вправ і завдань, які розвивають навички

аналізу, оцінювання та узагальнення інформації у процесі читання й письма, роботи з картинками, аудіо- та відеотекстами, стимулюють самостійну пошукову творчу діяльність.

Ключові слова: критичне мислення, текст, читання, письмо, аналітичні навички, оцінювання, узагальнення, система вправ і завдань.

Галина Насмінчук, кандидат філологічних наук, професор кафедри історії української літератури та компаративістики, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ТВОРІВ ІСТОРИЧНОЇ ТЕМАТИКИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

У статті висвітлено аспекти вивчення української історичної романістики у вищій школі. Наголошено пізнавальне і виховне значення історичної тематики. Особлива увага звернена на побутові явища і заборонені раніше імена.

Ключові слова: авторська позиція, принцип наступності, літературно-краєзнавчий аспект, національно-патріотичне виховання.

Лариса Громик, кандидат філологічних наук, доцент кафедри історії української літератури та компаративістики, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

СТИЛЬОВІ ДОМІНАНТИ ПОВІСТІ БОГДАНА ЛЕПКОГО «КАЗКА МОЙОГО ЖИТТЯ»

У статті аналізуються стильові особливості повісті Б. Лепкого «Казка мого життя». Увага звертається на реалістично-психологічний спосіб моделювання письменником художньої дійсності. Доводиться думка про синкретичне поєднання у творі ліризму та психологізму, простежується виразне тяжіння до автобіографічного письма.

Ключові слова: повість, поетика реалізму, психологізм, ліризм, автобіографізм.

Раїса Дружененко, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української мови, Київський університет імені Бориса Грінченка

ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ КОМУНІКАТИВНО- ПРАГМАТИЧНОГО АНАЛІЗУ ПРОСТОГО РЕЧЕННЯ ЯК ПРИЙОМУ НАВЧАННЯ СИНТАКСИСУ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

У праці автор обстоює позицію активного залучення прийому комунікативно-прагматичного аналізу простого речення на заняттях із синтаксису як шляху вивчення мовної одиниці з позиції функційного підходу та виконання нею прагматичної функції в умовах комунікативного акту. Автор обґрунтовує сутність базового поняття дослідження, мету та завдання, принципи реалізації указанного прийому навчання, робить висновок про можливість розширення меж традиційного підходу до вивчення одиниць

мови та забезпечення нового бачення навчання синтаксису учнів загальноосвітніх закладів освіти.

Ключові слова: функційне просте речення, комунікативно-прагматичний аналіз, навчання синтаксису, принципи аналізу простого речення, шляхи реалізації прийому комунікативно-прагматичного аналізу.

Олена Пасічник, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов, Хмельницький національний університет

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ МОВИ ФАХУ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ВНЗ

Автор статті розглядає мову фаху як засіб професійного становлення студентів немовних спеціальностей ВНЗ. Значна увага приділяється реалізації мовної системи в професійній сфері в лексико-термінологічному, морфологічно-синтаксичному та текстовому аспектах. Висвітлюються особливості навчання англійської як мови фаху.

Ключові слова: мова фаху, термінологія, текст, професійна підготовка, компетентність.

Вікторія Атаманчук, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри історії української літератури та компаративістики, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ДУХОВНА ТРАНСФОРМАЦІЯ У МІСТЕРІЇ ІВАНА ОГІЄНКА «ОСТАННЯ ХВИЛИНА»

Стаття присвячена визначенню основних ідейно-художніх властивостей містерії Івана Огієнка «Остання хвилина». У художньому аспекті досліджуються основні філософські, духовні, морально-етичні складові концепції духовного сходження Івана Огієнка. Аналізуються образи дійових осіб містерії, приділяється увага вивченню мотивів та передумов їхнього особистісного вибору та наслідків їхніх дій як рушійних елементів розгортання художнього конфлікту.

Ключові слова: духовність, містерія, Іван Огієнко, драма, головний герой, конфлікт.

Ірина Насмінчук, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри журналістики, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ПИСЬМЕННИЦЬКА ПУБЛІЦИСТИКА ЯК ЧИННИК НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ-ЖУРНАЛІСТІВ

До аналізу національно-патріотичного вектора залучено публіцистичні праці В. Бірчака, І. Багряного, Р. Іваничука, В. Марченка. З'ясовано найоптимальніші підходи до вивчення конкретних зразків.

Ключові слова: світогляд автора, естетична концепція, моделювання поведінки, психолого-педагогічний аспект.

Тетяна Сторчова, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ГЕНДЕРНІ ВІДМІННОСТІ УЧНІВСТВА В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Проаналізовано психолінгвістичні особливості розвитку вербального інтелекту та вербальної пам'яті осіб чоловічої та жіночої статі, обґрунтовано поняття «гендерної лакуни» та лінгвогендеру в опануванні іноземних мов, з'ясовано специфіку реалізації гендерного підходу до навчання іноземних мов.

Ключові слова: стилі навчання, мотивація, вербальний інтелект та вербальна пам'ять, «гендерна лакуна», лінгвогендер, декларативно-процедурна система пам'яті.

Тетяна Джурбій, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри історії української літератури та компаративістики, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ПОЕТИКА БУРЛЕСКНО-РЕАЛІСТИЧНОЇ ПРОЗИ Г. КВІТКИ-ОСНОВ'ЯНЕНКА

Досліджено техніку художньої творчості бурлескно-реалістичного типу Г. Квітки-Основ'яненка: проаналізовано мотиви і сюжети творів вищеназваного типу, їх структурні варіації; розглядається художній час як категорія побудови і руху подій, композиція, система творчих принципів та стильових прийомів.

Ключові слова: повість, бурлескно-реалістичний, типи художнього відображення дійсності, художня форма, зміст.

Олена Шмирко, кандидат педагогічних наук, викладач кафедри німецької мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

НЕПЕРЕРВНА МОВНА ОСВІТА ЯК ПЕДАГОГІЧНА УМОВА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Розглянуто поняття неперервності відносно: до особистості, до освітніх процесів, до освітніх закладів. Виокремлено неперервність мовної освіти як ключову умову професійного розвитку майбутніх учителів іноземної мови. Головною ознакою неперервної мовної освіти студентів визначено злиття етапів професійного розвитку в цілісний процес поступального розвитку особистості. Наголошено, що неперервність мовної освіти спрямована на процес самотворення себе як особистості, формування власної методики та індивідуального стилю вивчення іноземної мови, професійне становлення.

Ключові слова: цільова орієнтація неперервної освіти, неперервна мовна освіта, майбутні вчителі іноземної мови, умови професійного розвитку, розвиток особистості, індивідуальний стиль вивчення іноземної мови.

Дарія Хохель, кандидат філологічних наук, викладач кафедри англійської мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
**ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ САМОСТІЙНОГО
ВДОСКОНАЛЕННЯ МОВНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТІВ**

Розглядається проблема використання онлайн-середовища для самостійного вдосконалення мовних умінь і навичок студентів вищих навчальних закладів. Виокремлено безкоштовні ресурси різнорівневої мовної освіти та розроблено рекомендації щодо їх використання студентами 1-2 курсів вищих навчальних закладів.

Ключові слова: мовна компетенція, онлайн-ресурс, мовна освіта, самостійна робота, диференціація.

Ірина Дорож, кандидат педагогічних наук, асистент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Анатолій Ковальчук, старший викладач кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИХОВАННЯ СВІТОГЛЯДНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ ХУДОЖНЬО-ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розглянуто присвячені проблеми виховання у студентів педагогічних університетів світоглядної культури засобами художньо-трудової діяльності. Окреслено і теоретично обґрунтовано педагогічні умови виховання у майбутніх учителів світоглядної культури засобами художньо-трудової діяльності: забезпечення фонду світоглядних знань студентів щодо змісту і форм художньо-трудової діяльності; реалізація аксіологічного підходу до формування мотивів трудової діяльності студентської молоді за законами краси; формування у студентів активної гуманістично спрямованої професійної позиції у процесі рефлексивно-творчої діяльності.

Ключові слова: світоглядна культура студента педагогічного університету, художньо-трудова діяльність майбутнього вчителя, педагогічні умови виховання світоглядної культури студентів, методика реалізації педагогічних умов.

Оксана Мозолюк, старший викладач кафедри української мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ПРОСТОРОВІ СЛОВСПОЛУЧЕННЯ МІСЦЯ В ЗАХІДНОПОДІЛЬСЬКИХ ГОВІРКАХ

У статті на матеріалі польових записів, здійснених у 87 населених пунктах Західного Поділля за спеціально складеним питальником, а також подільських етнографічних, фольклорних, літературних джерел та опублікованих досліджень інших діалектів подано ареальну характеристику локативних словосполучень місця, зокрема зі значенням просторової близькості, локалізації по колу й перед просторовим орієнтиром у західноподільських говірках.

Ключові слова: ареал, граматична модель, західноподільські говірки, локалізація, просторові словосполучення.

Надія Лаврусевич, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри історії української літератури та компаративістики, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ЕКЗИСТЕНЦІЙНИХ ТВОРІВ У СТАРШИХ КЛАСАХ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ

У статті йдеться про систему вивчення української екзистенційної прози в старших класах загальноосвітніх навчальних закладів. Досліджується природа та пропонується система експериментальних форм уроків української літератури для екзистенційних творів ХХ століття.

Ключові слова: екзистенційно-діалогічна концепція, профільні класи, екзистенційна проза.

Олена Олійник, асистент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

РОЗВИТОК ХУДОЖНЬО-МОВЛЕННЕВОЇ ТВОРЧОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сучасне сьогодні все частіше піднімає питання про те, що необхідно використовувати всі наявні педагогічні ресурси для ефективного розвитку дитини. Розвиток креативності – один з найдоступніших шляхів для того, щоб малюк, пізнаючи світ, зміг ствердити себе як особистість. Креативність виявляється у різних видах діяльності, у тому числі художній і мовленнєвій. Процес організації у дошкільному закладі художньо-мовленнєвої творчості є важливим аспектом діяльності. Всі без винятку прояви художньої, ігрової та пізнавальної діяльності дітей об'єднує словесна творчість. Художньо-мовленнєвий розвиток дітей відбувається в процесі організації театральної-ігрової діяльності. Театралізована діяльність є джерелом розвитку відчуттів, глибоких переживань дитини, розвиває емоційну сферу дитини, природно збагачує мовленнєвий розвиток дошкільника.

Ключові слова: базові характеристики, художньо-мовленнєва творчість, мовленнєва компетенція, театралізована гра, театралізована діяльність, емоційний досвід.

Світлана Осяк-Аскарова, аспірант кафедри історії української літератури і компаративістики, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

СВОЄРІДНІСТЬ ПЕЙЗАЖНОЇ ЛІРИКИ МИКОЛИ ВОРОНОГО

У полі зору авторки статті – лірика Миколи Вороного, що є однією з найяскравіших сторінок української поезії доби раннього модернізму. Вектор дослідження спрямовано на пейзажні мотиви у творчій спадщині митця, зокрема окреслено їх роль і простежено зв'язки з іншими ключовими мотивами поетичної творчості Миколи Вороного. Закцентовано на

особливостях поетики пейзажної лірики письменника та неповторності його творчого почерку.

Ключові слова: лірика, пейзажні мотиви, поетика, художній стиль, модерна естетика, символізм.

СЕКЦІЯ 6

ФАХОВА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОВНОЇ ОСВІТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Людмила Марчук, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У ПРОЦЕСІ ЇХ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

У статті схарактеризовано сучасні підходи до проблеми запровадження особистісно орієнтованої системи освіти в Україні, зокрема формування комунікативної компетенції майбутніх учителів початкових класів у процесі їх лінгвістичної підготовки. Визначено місце комунікативної компетенції у структурі професійно-педагогічної компетентності вчителя початкових класів, розглянуто її складники.

Ключові слова: компетентнісний підхід у навчанні, професійно-педагогічна компетентність учителя, комунікативна компетенція, комунікативна компетентність учителя початкових класів, лінгвістична підготовка майбутніх учителів початкових класів.

Наталія Майєр, доктор педагогічних наук, доцент, Київський національний лінгвістичний університет

МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

У статті конкретизовано методичні знання і вміння, необхідні майбутнім викладачам для забезпечення ефективної самостійної роботи студентів під час майбутньої професійно-методичної діяльності, зазначено засоби формування методичних умінь упродовж методичної підготовки у вищому навчальному закладі й наведено приклади навчально-методичних задач.

Ключові слова: майбутній викладач, методична підготовка, методичні знання і вміння, навчально-методична задача, самостійна робота, французька мова.

Анжеліка Попович, кандидат філологічних наук, доцент, професор кафедри української мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ СТИЛІСТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Проаналізовані шляхи формування стилістичної компетентності майбутніх учителів початкових класів на заняттях з української мови. Складниками стилістичної компетентності вважаємо фонетико-стилістичну, лексико-стилістично й граматично-стилістичну компетентності. Запропоновані традиційні та інноваційні методи вироблення стилістичної вправності майбутніх учителів початкових класів.

Ключові слова: методика навчання стилістики, учитель початкових класів, компетентність, стилістична компетентність, методи вироблення стилістичної вправності.

Наталія Бахмат, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ

На основі вивчення та аналізу нормативно-законодавчої бази, наукової та методичної літератури з'ясовано, що підготовка вчителя початкової школи до використання інформаційних технологій на уроках розвитку зв'язного мовлення є важливим та необхідним складником його професійного розвитку та самовдосконалення, забезпечує реалізацію його готовності до формування мовленнєвої компетентності молодшого школяра на засадах технологічності. Зосереджено увагу на специфіку використання системи мультимедійної та електронної продукції, що гарантує розвиток зв'язного мовлення учнів на уроках української мови.

Ключові слова: інформаційні технології, мультимедійні технології, програмні засоби, системи мультимедійної та електронної продукції мультимедійні уроки української мови.

Олександра Демченко, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри філологічних дисциплін початкової освіти, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Валентина Ломакович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри німецької філології та методики викладання німецької мови, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ АМЕРИКАНСЬКИХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ

У статті описано історичний досвід США у підготовці вчителів початкової школи періоду початку колоніальної ери до ХХІ століття. Проаналізовано шляхи отримання вищої педагогічної освіти в США та сучасні проблеми в цій галузі. Закцентовано увагу на інноваційних

програмах підготовки вчителів початкової школи. Обґрунтовано ефективність використання досвіду США у вітчизняній системі педагогічної освіти.

Ключові слова: вчитель початкової школи, педагогічна освіта, професійне навчання, педагогічна практика, програма педагогічної резидентури.

Наталія Кашуба, кандидат філологічних наук, спеціаліст вищої категорії Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка

ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ВПРАВИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Виявлено особливості використання лексико-стилістичних вправ при комунікативному та функціонально-стилістичному підходах вивчення української мови; висвітлено деякі лінгвістичні й дидактичні основи формування лексико-стилістичних умінь і навичок; розроблено різномірні види лексико-стилістичних вправ на конструювання і трансформацію, творчі вправи, які спрямовані на поетапне, свідоме й міцне засвоєння лексичного матеріалу.

Ключові слова: лексико-стилістичні вправи, лексика, стилістика, лексичні вміння й навички, мовленнєва діяльність, конструювання, інтегровані заняття.

Наталія Мєлєксцева, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри мовознавчих дисциплін, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

КЕЙС-МЕТОД ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Проаналізовано шляхи формування професійно-методичної компетенції майбутніх учителів англійської мови початкової школи. Схарактеризовано кейс-метод як форму інтерактивного навчання методики викладання іноземної мови у вищих навчальних закладах, визначено його функції, подано основні етапи створення кейсу та форми роботи з ним, а також змодельовано кейси для навчання майбутніх фахівців.

Ключові слова: кейс-метод, інтерактивне навчання, методика викладання іноземної мови, професійно-методична компетенція, вищий навчальний заклад, учитель англійської мови початкової школи.

Оксана Горбатюк, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової, середньої і вищої освіти та управління навчальним закладом, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ІНТЕРАКТИВНІ ФОРМИ І МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

У статті розглядається проблема інтерактивних форм і методів формування професійної культури майбутнього вчителя, виокремлюються пріоритетні доміанти професійної підготовки студента вищого педагогічного навчального закладу. Актуальність теми зумовлена поживавленим інтересом до вивчення ефективності інтерактивних форм і методів професійної підготовки вчителя.

Ключові слова: інтерактивні методи, професійна підготовка, мозковий штурм, гра, навчальна дискусія.

Галина Бойко, вчитель 1 категорії, Білівецький НВК школа-сад 1 ступеня, Борщівський район, Тернопільська обл.

МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У статті висвітлено теоретичний і методичний аспекти застосування сучасних педагогічних технологій на уроках української мови в початкових класах; окреслено дидактичні можливості інноваційних технологій; доведено, що використання сучасних технологій є важливим методичним складником професійного розвитку вчителя початкових класів, який формує мовну та мовленнєву компетенції молодших школярів.

Ключові слова: сучасні педагогічні технології, урок української мови, система вправ і завдань, мовна та мовленнєва підготовка молодших школярів.

СЕКЦІЯ 7

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Віктор Лабунець, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри музичного мистецтва, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

МУЗИКА І СЛОВО: ПРОБЛЕМА СИНТЕЗУ В ЕСТЕТИЧНІЙ ТЕОРІЇ І ХУДОЖНІЙ ПРАКТИЦІ

Стаття присвячена осмисленню явища синтезу музичного мистецтва крізь призму науки про мову. Висвітлюється історіографія питання, генеза термінологічного апарату та смислового наповнення поняття «синтез». У проявах синтезу закріплено процес і результат мовотворчості – образність, художній текст, словесність.

Ключові слова: слово, мова, синтез, естетика, естетична теорія, синтез музичного мистецтва.

Ірина Кучинська, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки дошкільної, початкової, середньої і вищої освіти та управління навчальним закладом, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ДУХОВНО-МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ: СУЧАСНІ ЗАВДАННЯ Й ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

У статті аналізуються ключові завдання духовно-морального виховання дітей і молоді й перспективи їх вирішення в умовах сьогодення. Акцентується увага педагогічної громади на нормативно-правових актах і документах щодо запровадження предметів духовно-морального спрямування в сучасну систему освіти. Розглядаються ключові орієнтири духовного формування особистості.

Ключові слова: духовно-моральне виховання, християнська педагогіка, перспективи.

Тетяна Дуткевич, кандидат психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ДОСВІДУ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИТЯЧОЇ ПСИХОЛОГІЇ

У статті розкрито методичні особливості й систему роботи з вивчення дитячої психології, спрямовану на формування у майбутніх фахівців дошкільної освіти професійно-психологічного мислення, розумових дій, умінь та навичок. Формування професійного досвіду під час вивчення дитячої психології передбачає вироблення у студентів здатності (вмінь і навичок) використовувати отримані знання про психічний і особистісний розвиток дитини для забезпечення психолого-педагогічних його умов у навчально-виховному процесі дошкільного навчального закладу.

Ключові слова: дитяча психологія; професійний досвід; знання, вміння і навички; майбутній вихователь системи дошкільної освіти; лекційне, практичне і лабораторне заняття; психологічна і ситуаційна задача, творче завдання, обговорення проблемних питань.

Жанна Карташова, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ХАРАКТЕРНІ ПРИЙОМИ ДЖАЗОВОЇ ТЕХНІКИ У МОВНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ТВОРУ

У статті простежуються лінії взаємодії літератури та музичного мистецтва в романі сучасної американської письменниці Т. Моррісон "Джаз". Проведений аналіз виявляє функціональну роль музичних образів у розкритті ідейно-естетичного змісту твору. Встановлено, що музика набуває у творі символічного значення. Досліджено відображення найбільш характерних прийомів джазової техніки у мовній організації твору.

Ключові слова: синтез мистецтв, художній текст, музика, мова, мовна організація, художній символ.

Олена Аліксійчук, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ БІНАРНИХ УРОКІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Стаття присвячена проблемі впровадження активних форм організації навчального процесу на уроках музичного мистецтва. Описано організаційно-методичні особливості проведення бінарних уроків музичного мистецтва. Розглянуто принцип самоосвіти, який сприяє розвитку навичок навчально-виховної роботи на основі комплексного засвоєння предметів гуманітарного циклу а також розширенню світогляду учнів.

Ключові слова: нестандартні уроки, бінарні уроки, навчальний процес, музичне мистецтво, самоосвіта, активізація педагогічного процесу, реалізація міжпредметних зв'язків.

Тетяна Борисова, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ПОСТАНОВКА ТЕАТРАЛЬНОГО СПЕКТАКЛЮ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У дослідженні актуалізуються питання застосування театральних засобів у розвитку комунікативної компетентності молодших школярів. Розкриваються механізми формування у дітей навичок формулювання і донесення до аудиторії власних оцінних суджень щодо творів театрального мистецтва, толерантного ставлення до позицій і художніх переконань інших учасників творчого театрального колективу, розвитку навичок командної роботи над постановкою спектаклю тощо. Акцентується положення щодо значущості процесуальної складової театральної репетиційної роботи як бази для ефективного розвитку художньо-комунікативних якостей учнівської аудиторії

Ключові слова: театр, виховання, комунікативні уміння, молодші школярі, компетентність, репетиційний процес, постановка спектаклю.

Тетяна Бабюк, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії та методик дошкільної та початкової освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ФОРМУВАННЯ ПРИРОДОЗНАВЧИХ ПОНЯТЬ В УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ ЛІТЕРАТУРНИХ ТВОРІВ

Проаналізовано педагогічні і методичні особливості формування природознавчих понять в учнів початкових класів на основі використання творів художньої літератури. Представлено результати експериментального дослідження, яке доводить ефективність використання природознавчої літератури в процесі формування екологічної культури молодших школярів.

Ключові слова: природознавчі поняття, художня література, екологічна

культура, молодші школярі.

Сергій Бабюк, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МАЛИХ ФОЛЬКЛОРНИХ ЖАНРІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ РІЗНИХ ФОРМ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Проаналізовано педагогічні і методичні особливості використання малих фольклорних жанрів під час проведення різних форм фізичного виховання в початкових класах. Представлено приклади віршованих фізкультхвилинок та фізкультпауз, запропоновано методику використання лічилок під час розподілу на команди для гри тощо.

Ключові слова: малі фольклорні жанри, фізичне виховання, урок фізичної культури, молодші школярі.

Інна Лебідь, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової, середньої і вищої освіти та управління навчальним закладом, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

У статті розкрито значення формування здоров'язбережувальної компетентності у молодшому шкільному віці, визначено проблеми її формування в сучасному інформаційному суспільстві, пропонуються шляхи їх розв'язання з урахуванням особливостей дітей молодшого шкільного віку.

Ключові слова: здоров'язбережувальна компетентність, початкова освіта, інформаційне суспільство, компоненти здоров'я.

Олена Дутко, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової, середньої і вищої освіти та управління навчальним закладом, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ САМООСВІТНЬОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПРОЦЕСІ ВИКОНАННЯ ДОМАШНЬОГО ЗАВДАННЯ

У статті уточнено сутність поняття «самоосвітня компетентність», розкрито її значення на етапі початкового навчання, запропоновано шляхи формування самоосвітньої компетентності в молодшого школяра при виконанні домашнього завдання різного за характером.

Ключові слова: самоосвітня компетентність, самоконтроль, самооцінка, планування, молодший школяр, самопідготовка.

Катерина Демчик, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

**ТВОРИ РЕАЛІСТИЧНОГО ЖИВОПИСУ II ПОЛ. XIX СТ. - XX СТ.
ЯК ВІЗУАЛЬНИЙ ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ
КОМПЕТЕНЦІЇ СУЧАСНИХ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО
ШКІЛЬНОГО ВІКУ**

Визначено характерні особливості реалістичних картин відомих світових і вітчизняних художників II пол. XIX ст. – XX ст. та проаналізовано основні види роботи в початковій школі з формування комунікативної компетенції на матеріалі реалістичного живопису. Запропоновано систему вправ, спрямованих на формування комунікативної компетенції сучасних учнів 1-4 класів у процесі роботи з реалістичними картинами таких жанрів живопису, як пейзаж, натюрморт, портрет, анімалістичний, мариністичний та соціально-побутовий.

Ключові слова: твори живопису, комунікативна компетенція, милування, опис, розповідь, рефлексія.

Валерій Щегельський, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри історії української літератури та компаративістики, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

**АКТУАЛІЗАЦІЯ РУХЛИВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ
ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ: ІГРОВИЙ АСПЕКТ**

Автор дослідження на основі комплексного аналізу текстів народних ігор Поділля як національно-ідентичних фольклорних форм виокремлює модель дитячого соціуму, що забезпечує фізичний, розумовий розвиток дітей – учнів початкової школи. Увага акцентується на методологічних засадах вирішення зазначеної проблеми.

Ключові слова: початкова школа, методи навчання, народна гра, дитячий колектив.